

Voorwoord

Circulariteit raakt op een natuurlijke manier steeds meer met ons leven verweven en daar ben ik blij mee. Duurzaamheid, waar circulariteit onder valt, is immers een van de thema's die centraal staan in de Omgevingsvisie Hilversum 2040 en het is onderdeel van het Hilversumse coalitieakkoord. Bezig zijn met circulariteit is vooral heel belangrijk omdat er door hergebruik of langer gebruik van materialen minder grondstoffen en transporten nodig zijn. De CO₂-uitstoot en afvalstromen verminderen en daarmee verlagen we de druk op het milieu.

Het afgelopen jaar hebben we veel moois bereikt. Hilversum Repareert heeft een vliegende start gemaakt. Op onze website, via campagnes en op social media motiveren we inwoners om spullen een tweede kans te geven. Kleding, elektrische apparaten en meubels zijn vaak prima te repareren bij een van de reparatiepunten in onze stad, en vaak is het goedkoper dan iets nieuws aanschaffen. Als extra stimulans hebben we 600 reparatietegoedbonnen uitgedeeld.

Bijzonder is het gordijnenproject, dat in Hilversum is ontstaan. Hierbij maken we van textielafvalstromen isolatiegordijnen voor inwoners met energiearmoede. We leggen hiermee een verbinding tussen duurzaamheid en het sociaal domein. Gemeenten om ons heen hebben hier ook interesse in getoond. Binnenkort hebben we een gesprek met de Metropoolregio Amsterdam (MRA) om te vertellen hoe wij het gordijnenproject hebben opgezet. Ook vanuit de Tweede Kamer komt het verzoek om meer informatie.

Ondernemers krijgen steeds meer te maken met wetgeving op het gebied van circulariteit. Toelichting op die wetgeving is onderdeel van de circulaire scans, waarvoor we bij MKB'ers in Hilversum op bezoek gaan. Ondernemers realiseren zich niet altijd dat zij als toeleverancier van grote bedrijven ook aan bepaalde regels rondom de circulaire economie en duurzaamheid zijn gebonden. Denk aan het inzichtelijk maken van de CO₂-uitstoot van een product. Door de regelgeving samen door te nemen, maken we ze hiervan bewust.

Dit jaar is ook het Duurzaamheidscentrum Hilversum aan de Larenseweg geopend. Hilversum100, HilverZon, HET en Stichting Omgevingseducatie geven inwoners hier informatie over duurzaam leven en circulariteit. Iedereen kan tijdens openingstijden binnen lopen voor advies en inspiratie. Een mooi initiatief dat ik graag ondersteun!

Ik kijk positief naar 2025: de circulaire multifunctionele accommodatie Bloemrijk in Hilversum-Zuid opent haar deuren, we hebben het Convenant Toekomstbestendig Bouwen getekend en gaan daarmee aan de slag, en woningcorporaties werken aan een project voor circulaire badkamers. We zien ook dat steeds meer inwoners uit zichzelf bewuster met spullen en grondstoffen omgaan.

Met deze folder willen we laten zien hoe circulair Hilversum al is en vooral, hoe leuk het is om hiermee bezig te zijn. De geïnterviewden vertellen hoe zij circulair werken.

Veel leesplezier!

Bart Heller
wethouder Milieu en afval

Circulaire scans

Blij verrast zijn veel ondernemers die meedoen aan de circulaire scan van de gemeente Hilversum. Vaak werken ze al duurzamer dan ze zelf in de gaten hebben. En dat is positief, al valt er nog een wereld te winnen.

Ynske Betlem, verbinder Circulaire economie: “Onze bezoeken aan MKB’ers in Hilversum zijn bedoeld om ze verder te helpen. In ons gesprek over circulaire economie blijkt regelmatig dat ondernemers een duurzamere bedrijfsvoering hebben dan ze dachten.

Bij circulariteit denken veel mensen aan afval recycleren, maar het is groter dan dat. Dat laten we zien met de

R-ladder, die de mate aangeeft waarin je circulair werkt. Bij onze circulaire scan hoort ook een toelichting op de wetgeving. We merken dat dit voor veel ondernemers nog de ver-van-hun-bed-show is. Toch moeten bedrijven weten met welke wetten ze te maken kunnen krijgen, zoals de Right to Repair, de CSRD-richtlijn (Corporate Sustainability Reporting Directive) en de nieuwe verpakkingsregels.

De ondernemers die we hebben bezocht zijn heel positief. In 2025 hopen we door te gaan met gesprekken voeren. Zo krijgen we een steeds beter beeld van de behoeftes van bedrijven én kunnen we ondernemers met elkaar gaan verbinden.”

Meer lezen: [Circulaire economie](#)

Opwaarts

‘Een soort weeshuis voor spullen’ noemt Daan van Alkemade zijn initiatief Opwaarts. Maar wat begon als een ‘weeshuis’ is inmiddels een begrip in Hilversum. Dit jaar vond voor de tweede keer het Opwaarts Upcycle Festival plaats én Daan krijgt steeds meer een verbindende rol tussen vragers en aanbieders van gebruikte spullen.

Daan: “Het is bijzonder om te zien dat de circulaire samenleving zo groeit. De vraag naar gebruikte meubels stijgt opvallend snel. Tegelijkertijd merken we dat bedrijven vinden dat ze niet meer zomaar alles kunnen weggooiën. Mensen mogen mij altijd bellen als er iets over is. Ik probeer het direct naar de nieuwe bestemming te laten gaan en niet eerst zelf op te slaan.

Inzamelen en er vervolgens niets mee doen, daar los je niets mee op. Liever verbind ik organisaties, zoals omroepen, scholen en kerken. Wat voor meubilair heeft de één nodig en wat wil de ander kwijt? Hiervoor willen we een loods van de Tomingroep gaan gebruiken, waar herintreders de meubels opknappen.

Het contact met de gemeente Hilversum is supergoed. We werken onder meer samen voor Hilversum Repareert en het opzetten van een bouwkringloop. Onlangs zijn we verhuisd van het MOB Complex naast het vliegveld naar de andere kant van het terrein. Van de gemeente mogen we hier langere tijd blijven. Daar ben ik erg blij mee. Dit is een mooie plek om met Opwaarts door te blijven gaan.”

Meer lezen: [Broedplaatsen in Hilversum](#)

Overige partijen

» [Toma Bloemenservice](#)

Diverse tweedehandskledingwinkels:

- » [Petit Piaf](#)
- » [Sweet Repeat](#)
- » [Second Life Style](#)
- » [Appel en Ei](#)

» [Hilversum100](#), het netwerk van duurzame doeners

Stichting Omgevingseducatie

Het is feest bij Omgevingseducatie. Deze stichting bestaat 30 jaar. De medewerkers leren kinderen in Gooi en Vechtstreek meer over hun eigen omgeving; van natuur tot erfgoed. In juni organiseerde de stichting voor het eerst de Duurzame Schoolweken en dat smaakte naar meer.

Sandra van Breemen, projectleider natuur en duurzaamheid: “Alle Hilversumse scholen kregen de Duurzame Schoolweken, een samenwerking met de gemeente, dit jaar kosteloos aangeboden. De veertien scholen die meededen, volgden een gastles over de Junior Global Goals en ze konden zich opgeven voor een workshop, gastles of excursie. We zijn bijvoorbeeld naar het GAD-afvalscheidingsstation geweest.

Daarnaast was er de les ‘Waardeer je kleren’. Daarbij kregen de leerlingen te horen hoeveel energie en grondstoffen nodig zijn om een kledingstuk te maken. Voor een spijkerbroek is dat 7.000 liter water. Dat vinden de kinderen wel veel. We zetten ze dus aan het denken: waarom is het zo en kan het misschien anders?

Volgend jaar organiseren we opnieuw de Duurzame Schoolweken, van 19 mei tot en met 6 juni. Ook willen we kinderen meer vertellen over het repareren van kleding en apparaten, en ze vaardigheden aanleren zoals het plakken van een fietsband. We hopen dat scholen ons ook in 2025 weten te vinden als ze invulling zoeken voor thema’s als duurzaamheid.”

Meer lezen: [Textiel Race basisscholen Hilversum](#)

Meer informatie

Overige partijen

- » [Duurzaamheidseducatie](#)
- » [Natuurboerderij KipEigen](#)
- » [VanHier](#), vezelplaten van Nederlandse bodem
- » [Speel-o-theek](#), leen speelgoed
- » [ROC opleiding Mode](#) is Eco school
- » [Repair Café](#)

Winnaar van de GDO Innovatie- & Impactprijs 2024

Omgevingseducatie Gooi en Vechtstreek is met ‘Kompas op Groen’ de winnaar van de juryprijs! Meer weten? [Lees hier meer](#)

Duurzame accommodatie Bloemrijk

Het ambitieniveau was hoog bij de bouw van de multifunctionele accommodatie Bloemrijk in Hilversum-Zuid. Zowel de gemeente als de Alberdingk Thijm Scholen, waar de voormalige Paulusschool onder valt, wilden hier een duurzame accommodatie laten verrijzen. Dat is gelukt: de school, Bink Kinderopvang, buurthuis de Lelie, Jeugd & Gezin en een jongeren centrum huizen straks in een gebouw dat helemaal circulair is.

Lando van Wee, directeur Facilitair Bedrijf AT Scholen: “Het was niet makkelijk om onze duurzame ambities, die bovenop het bouwbesluit kwamen, te verwezenlijken. Gelukkig heeft de gemeenteraad tussentijds extra budget beschikbaar gesteld. Daar zijn we dankbaar voor. Nu hebben we een gebouw dat veel losmaakbaarder is dan normaal gesproken het geval is. Mocht het ooit – over heel lange tijd – worden afgebroken, dan zijn alle materialen opnieuw te gebruiken.

Circulair werken begon al bij de sloop. Het is niet verplicht om alles minutieus uit elkaar te halen, maar wij vonden het belangrijk om dit wel te doen. Daardoor is het gelukt om bouwmaterialen een tweede leven te geven.

Meer informatie

Zoals grote spanten die zijn doorverkocht aan andere projecten. Ook de stenen zijn apart geogst. Die gaan bijvoorbeeld dienen als ondergrond voor wegen.

Voor de nieuwe school hebben we veel vast meubilair, zoals kastenwanden in de lokalen en de leerpleinen. Ook vernieuwen we de tafels en stoelen. Ons huidige meubilair gaat naar een van de andere AT Scholen of naar een school in het buitenland. Ook dit belandt dus niet op de schroothoop.”

Hilversum Repareert

Reparatie de gewoonste zaak van de wereld maken, dat is het doel van Hilversum Repareert. Met dit project hoopt de gemeente Hilversum te bereiken dat inwoners eerst aan repareren denken, in plaats van iets wat stuk is meteen weg te gooien.

Projectleider Pien Gerards: “De afvalberg groeit omdat er ontzettend veel waardevolle spullen worden weggegooid. Het is onze wens dat dit verandert en dat reparatie voor Hilversummers de normaalste zaak van de wereld is. Daarom zijn we in 2023 gestart met Hilversum Repareert.

Reparatie heeft een slecht imago. Mensen vinden het suf. Daarom willen we reparatie juist een positieve draai

geven. Dat doen we met onze campagnes, waarvan de eerste begin 2024 van start ging, de website en berichten op social media. Verder deden we dit jaar mee aan de Week van de Circulaire Economie, de Textiel Race voor basisschoolkinderen en aan de Duurzame Dagen van Hilversum100.

Om inwoners te helpen met hun keuze voor reparatie – wat een gedragsverandering inhoudt – deelden we dit jaar tegoedbonnen uit: 20 euro korting voor textielreparatie en 30 euro korting op het repareren van apparaten.

Tegelijkertijd werken we aan het versterken van de reparatiebranche. Er zijn namelijk nog niet genoeg handen die kunnen repareren. We hopen dat het netwerk straks zo sterk is, dat ondernemers naar elkaar kunnen doorverwijzen als ze zelf geen tijd hebben voor een reparatie.

Als stylist in een woonwinkel gooide ik altijd veel mooie materialen weg; van gordijnen met een weeffoutje tot stofstalen. Dat vond ik zonde en dus ben ik het gaan hergebruiken. Sinds 2023 maak ik voor de gemeente Hilversum isolatiegordijnen van die afvalstromen. Inmiddels hebben we al vijfhonderd gordijnen bij inwoners opgehangen. Dat is 5580 vierkante meter aan stof en voering die anders zou zijn weggegooid.

2024 was een waardevol jaar waarin we echt veel hebben geleerd. Hierdoor konden we ons traject beter vormgeven. Van de inwoners krijgen we veel mooie reacties. Ze zijn blij met de isolatiegordijnen van hergebruikt materiaal en vinden het bijzonder dat ze zelf de stof mogen kiezen.

[Meer informatie](#)

Het meest trots ben ik op het samenwerken binnen Hilversum Repareert. Dit doen we niet alleen met Hilversum100 en intern met de wijkregisseurs en het sociaal domein, maar ook extern met bewoners, wijkcentra, reparatieondernemers en de Repair Cafés. Duurzaamheid heeft namelijk ook een sociale kant, die mogen we niet vergeten.

In 2025 gaan we door met Hilversum Repareert. We richten ons op het versterken van wat in 2023 en 2024 is opgebouwd. Dat gaan we doen met oog op ecologische en sociale duurzaamheid.”

Gordijnenproject

In de wereld van het woontextiel verdween er tot een paar jaar geleden veel in de container. Dit vroegere ‘afval’ krijgt in Hilversum een dankbare bestemming: er worden isolerende gordijnen van gemaakt. Via het Gordijnenproject van de gemeente komen ze terecht bij inwoners met energiearmoede.

Monique Dickhaut, No Waste Decoration: “Iedereen kent de verhalen van kleding die op de afvalberg belandt of in de verbrandingsoven terecht komt. Weinig mensen weten dat ook woontextiel een grote afvalstroom vormt.

Overige partijen

- » [Start Duurzaamheidscentrum](#)
- » [Ketting Kledingruil door 600 Hilversummers](#)
- » [FamFam](#), uitwisselen van kinderspullen

In 2025 hopen we nog meer inwoners blij te maken met comfort en isolatie.”

[Meer informatie](#)

Gemeente

Tegelwippen

Hilversum krijgt steeds meer groene speeltuinen. Grijs stoeptegels maken plaats voor zand, gras, houtsnippers, bloemen en planten. De tegels verdwijnen niet helemaal van de speelplaatsen; de gemeente maakt er bankjes van. Ook op andere plekken in de stad krijgen oude tegels een nieuwe bestemming.

Daniël Grootendorst, ontwerper openbare ruimte gemeente Hilversum: "Elk jaar vergroenen we vijf tot zes speeltuinen, zoveel mogelijk verspreid over Hilversum. De huidige verharde situatie zorgt ervoor dat er veel stoeptegels vrijkomen en dat is mooi, want dat is materiaal waar we iets mee kunnen. De groene speeltuinen zijn namelijk ook ontmoetingsplaatsen en daar hoort een

zitgelegenheid bij. Met de gewipte tegels maken we kleinschalige bankjes in allerlei vormen, die mooi opgaan in de speeltuin.

Ook bij andere projecten doen we aan hergebruik. Tijdens de herinrichting van de Gijsbrecht worden de tegels vervangen door gebakken klinkers. Omdat de tegels nog goed zijn, gebruiken we ze voor de stoepen in Trompenberg-Zuid. Dus we schuiven best wat in Hilversum. Momenteel hebben we geen gemeentewerf, dus is er geen plek om materialen op te slaan. Gelukkig komt er een nieuw depot waar ook materialen voor hergebruik komen te liggen. Dat moet een snoepwinkeltje voor ontwerpers worden."

[Meer informatie](#)

Overige partijen

- » [Convenant toekomstbestendige nieuwbouw](#)
- » Openbare ruimte: Pilot eco-monitor
- » MOB-terrein raadsbesluit ontwikkeling
- » [Blue loop ingezameld door collega's](#)
- » [Circulair opgenomen in visie openbare ruimte](#)
- » Het gebruik van bekerc i.p.v. wegwerpbekers
- » Crailo
- » Het meest duurzame straatje in Hilversum

Uitvaartstichting Hilversum

Van grafstenen tot koffiekopjes; Uitvaartstichting Hilversum zorgt dat vrijwel alles een tweede leven krijgt. Ook voor duurzaam begraven op een natuurbegraafplaats kunnen mensen bij de Uitvaartstichting terecht.

Anita van Loon, directeur Uitvaartstichting Hilversum: "Drie jaar geleden trokken we in het monumentale pand aan de Bosdrift. Alles wat we hier hebben is tweedehands: van de kopjes waarin we koffie serveren tot de gebruikte Gispensstoelen die opnieuw zijn bekleed. Ik vind het zonde om zomaar dingen te vernietigen.

Iets wat eerder is gebruikt, heeft vaak een verhaal. Dat geldt ook voor de oude graven op de begraafplaats Bosdrift. Deze bijzondere graven maken deel uit van de geschiedenis van Hilversum. Met donaties hebben we ze gerestaureerd en nu kunnen mensen ze kopen om later in begraven te worden. Voor grafstenen waar nabestaanden afstand van hebben gedaan, zoeken we eveneens een herbestemming.

Op de Bosdrift hebben we een natuurbegraafplaats. Hier begraven we mensen bij voorkeur in een Loop Living Cocoon van paddenstoelen en hennepvezels, die 45 dagen na de begrafenis is vergaan. Dan kan de natuur zijn werk doen en gaat het lichaam op in de aarde. Ook op de Noorderbegraafplaats kunnen we straks op deze manier begraven.

In 2024 hebben we ons aangesloten bij GreenLeave, dat streeft naar volledig duurzame uitvaarten. Hiervoor krijgen we eens in de drie jaar een audit. Dit betekent dat we écht moeten laten zien hoe duurzaam we zijn."

[Meer informatie](#)